

MIECZYŚLAW ZLAT (5 maja 1927 - 16 października 2014)

Znakomity historyk sztuki, wybitny znawca sztuki średniowiecznej i nowożytnej, zasłużony nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń historyków sztuki.

Urodził się w Przemyślu. Podczas okupacji hitlerowskiej jako kilkunastoletni chłopak był w latach 1943-1945 żołnierzem AK o pseudonimie „Gruda”. Po wojnie przyjechał do zniszczonego Wrocławia i podjął w 1946 roku studia historii sztuki, które ukończył w 1952 roku. Pracę magisterską pisał pod kierunkiem prof. Władysława Podlachy, kończąc ją u docenta Zbigniewa Hornunga. Od 1956 do odejścia na emeryturę w 1997 roku pracował jako nauczyciel akademicki w Katedrze, a następnie Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Promotorem jego doktoratu (1960) był prof. Marian Morelowski. Stopień doktora habilitowanego uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1965 roku i w tymże roku objął stanowisko docenta na Uniwersytecie Wrocławskim. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w roku 1978, a zwyczajnego w roku 1993. W okresie 1966-1968 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Filozoficzno-Historycznego, w latach 1973-1975 i 1981-1985 kierownika Katedry Historii Sztuki, a później dyrektora Instytutu Historii Sztuki (1993-1996). Był członkiem Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego.

Jeszcze w trakcie studiów podjął pracę w Muzeum Śląskim we Wrocławiu, w którym przeszedł drogę od asystenta do kustosza (1948-1961 i 1967-1970). W 1957 roku został powołany przez biskupa wrocławskiego Bolesława Kominka do komisji konserwatorskiej d.s. zabytków sztuki archidiecezji wrocławskiej. Był członkiem wielu instytucji i stowarzyszeń naukowych: Komitetu Nauk o Sztuce PAN (1966-2012), Komitetu Słowianoznawstwa PAN (1984-1986), Komitetu Badań Naukowych (1991-1997), ICOMOS (od 1972), Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (od 1962) i Stowarzyszenia Historyków Sztuki (wiceprezes 1963-1968, członek Zarządu Głównego 1983-1985). Członek Rady ds. Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Sztuki (od 1990) oraz Rad Naukowych: Instytutu Sztuki PAN (przewodniczący 1981-1984, 1990-1993), Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Rady Konserwatorskiej m. Wrocławia i woj. wrocławskiego. Pełnił też funkcję konsultanta Pracowni Konserwacji Zabytków i Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie oraz Fundacji Lubiąż.

Znaczące było zaangażowanie profesora Złata w działalność społeczną i polityczną na rzecz demokracji i swobód obywatelskich. Jako prodziekan angażował się w obronę studentów po Marcu 1968 roku. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Społecznego Komitetu Odbudowy Panoramy Racławickiej (1980), był członkiem Społecznego Komitetu Nauki we Wrocławiu, współzałożycielem i członkiem Społecznego Komitetu Obrony Praw Człowieka (1984). Współzakładał „Solidarność” na Uniwersytecie Wrocławskim, był doradcą Międzyzakładowego Komitetu Związkowego Dolnego Śląska i innych struktur „Solidarności” został internowany w stanie wojennym. Był też członkiem Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym NSZZ „Solidarność” Lechu Wałęsie.

Odznaczony: Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Wyróżniony: Złotą Odznaką „Zasłużony dla Dolnego Śląska”, Złotą Odznaką za Opiekę nad Zabytkami. Laureat Nagrody Prezydenta Miasta Wrocławia (2007) i Nagrody Marszałka Województwa Dolnośląskiego za Wybitne Osiągnięcia w Dziedzinie Kultury (2011).

Wśród jego licznych publikacji wymienić należy monografie ratusza we Wrocławiu (1958 i 1976),

zamku w Brzegu i zamku w Krasicy. Był współautorem i współredaktorem pierwszej, powojennej syntezy dziejów sztuki Wrocławia (1967). Opublikował rozdziały o nowożytnej sztuce polskiej w znanej wszystkim historykom sztuki monumentalnej edycji *Propyläen Kunstgeschichte*. Przez lata pełnił funkcję redaktora dolnośląskich tomów *Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce* [serii wydawanej przez Instytut Sztuki PAN oraz serii *śląsk w Zabytkach Sztuki* (Wydawnictwo Ossolineum)]. W obu seriach był też autorem lub współautorem. Jednym z jego ostatnich dzieł była synteza sztuki renesansu i manieryzmu w Polsce (Wydawnictwo Arkady 2008). Znajdował się w komitetach redakcyjnych periodyków naukowych: *Biuletyn Historii Sztuki*, *Rocznik Historii Sztuki*, *Roczniki Sztuki Śląskiej*

Czytaj więcej:

Jan Wrabec, "Przez historię sztuki za profesorem Zlatem"

Elżbieta Zakrzewska, "Rocznik 1966"

Profesor Mieczysław Zlat w Wikipedii

Profesor Mieczysław Zlat w projekcie "Weryfikacja kadr naukowych w okresie PRL-u na przykładzie ośrodka krakowskiego"

"By czas i niepamięć"- Profesor dr hab. Mieczysław Zlat (1927-2014)" - wspomnienie na łamach dwutygodnika "Wolna Droga"